

WERELDSUIKERMARKT HEEFT EIGEN DYNAMIEK

Sinds de afschaffing van het suikerquotum beïnvloedt de wereldmarkt de Europese suikermarkt sterker dan daarvoor. 'De wereldmarkt' voelt vaak als een abstract begrip, maar achter de wereldmarkt gaat een complexe wereld schuil.

De ISO (International Sugar Organization) schat de mondiale suikerproductie voor 2018/19 op 179 miljoen ton. Hiervan is 21% bietsuiker, circa 79% is rietsuiker. Halverwege de 20ste eeuw was het aandeel bietsuiker nog bijna 50% van de wereldwijde suikerproductie. Mondiaal gezien is de bietsuikerindustrie dus meer uitzondering dan regel. De verwachte productiegroei van suiker vindt plaats in de rietsuikerlanden, zoals Brazilië, India en Thailand.

India de grootste

Het groeiende aandeel rietsuiker komt ook tot uiting in de lijst van suikerproducerende landen. De grootste mondiale suikerproducent is India met een productie van 33 miljoen ton. Vooral India verstoort momenteel de prijs en dynamiek op de wereldmarkt. Door een omvangrijk subsidieprogramma is suikerriet financieel een zeer aantrekkelijk gewas. Daardoor is de Indiase suikerproductie sterk gestegen. De voorraad in India is inmiddels bijna net zo groot als één jaar Europese suikerproductie. Indiase suikerproducenten maken grote verliezen en de overheid probeert met exportsubsidie de situatie te verlichten. Binnen de

Wereldhandelsorganisatie (WTO) hebben diverse landen gevraagd om maatregelen tegen India om deze suikermarktverstoringen tegen te gaan.

Brazilië

Brazilië is nu de op één na grootste suikerproducent, met in 2018/19 een productie van 29 miljoen ton. Brazilië produceert vooral suiker voor de export en neemt zo'n 40% van de mondiale suikerhandel voor zijn rekening.

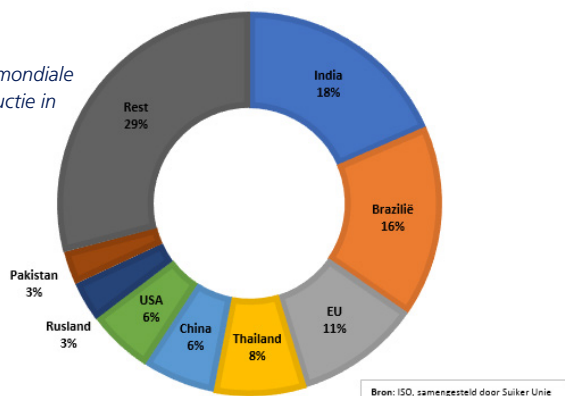
De Braziliaanse suikerindustrie kenmerkt zich door flexibiliteit. Suikerriet wordt verwerkt tot suiker en/of ethanol. Doorgaans zo'n 40 tot 60% wordt suiker, afhankelijk van de verkoopprijzen voor suiker en ethanol. Omdat de suikerprijs laag is en de ethanolprijs aantrekkelijk, is het percentage gezakt tot een historisch laag niveau van 35%. De olieprijs heeft invloed op de ethanolprijs. Indirect heeft de olieprijs dus impact op de prijsvorming van suiker.

Europese Unie

Pas op plek 3 van producentenlanden staat de EU. Sinds de afschaffing van het suikerquotum is de EU één van de meest liberaliseerde markten voor suiker ter wereld. Dit heeft ertoe geleid dat de prijs voor witsuiker op de binnenlandse EU-markt zéér laag is in vergelijking met andere (grotere) suikerproducerende landen. Belangrijke vaststelling is dat 'de' prijs op de wereldmarkt een weerspiegeling is van de prijs waarvoor suiker voor export wordt verhandeld. Vaak zijn binnenlandse prijzen hoger. Een typisch voorbeeld hiervan zijn de Verenigde Staten, waar de interne biet-suikerprijs bijna 800 dollar per ton is.

Veel overheden zien suiker als strategische agrarische grondstof. Hierdoor wordt in een groot aantal landen kunstmatig een binnenlandse suikerindustrie in de benen gehouden. Dat zorgt

Geschatte mondiale suikerproductie in 2018/19

ervoor dat in het Caraïbisch gebied, Afrika en Azië vele, met schulden overladen suikerbedrijven nog steeds actief kunnen zijn. Omdat er in zoveel landen suiker wordt geproduceerd is de productiedynamiek vaak lastig te voorspellen. Daar komt bij: de weersomstandigheden zijn ieder jaar anders. Ook beïnvloeden politieke en regionale ontwikkelingen voortdurend de economische dynamiek. Het gevolg is dat de mondiale suikerproductie vaak zeer sterk schommelt. Dat zal niet veranderen.

Bijzonder

In de EU wordt het leeuwendeel van de bietsuiker geproduceerd door zo'n tien bedrijven. Deze situatie, waarbij de sector vrij ver geconsolideerd is, is mondiaal gezien uniek. Cosun is in suiker de nummer 7 van Europa. Mondiaal gezien is ze nummer 16. De grootste Europese producent (Südzucker) is dat ook wereldwijd, met een mondiaal productieaandeel van circa 3%.

Mondiaal bekeken hebben veel productielanden een sterk gefragmenteerde suikerindustrie. In een land als India zijn er bijvoorbeeld tientallen suikerbedrijven met slechts één fabriek met minder dan 50.000 ton suikerproductie per jaar. Mondiaal gezien ligt de gemiddelde suikeropbrengst per hectare rond de 7 ton. De situatie in Nederland, met grote fabrieken en een hoge opbrengst per hectare, is daarmee uniek in de wereld.

Groeiende consumptie

ISO voorspelt voor 2018/19 een consumptiegroei van 1,6%. In absolute termen wordt er in 2018/19 mondiaal zo'n 177 miljoen ton suiker geconsumeerd. De verwachting is dat de wereldwijde suikerconsumptie de komende jaren met een vergelijkbaar percentage zal stijgen. De voornaamste reden hiervoor is bevolkingsgroei. Jaarlijks groeit de wereldbevolking met zo'n 1,2%. Deze nieuwe wereldburgers consumeren suiker en dat stimuleert de vraag. De tweede, en voornaamste reden is inkomensgroei. Vooral in Azië neemt het besteedbare inkomen toe. Hierdoor stijgt de consumptie van bewerkte voedingsmiddelen. Als bijvoorbeeld iedere Chinees gemiddeld één koekje per jaar meer eet, stijgt de mondiale suikerconsumptie met enkele tienduizenden tonnen.

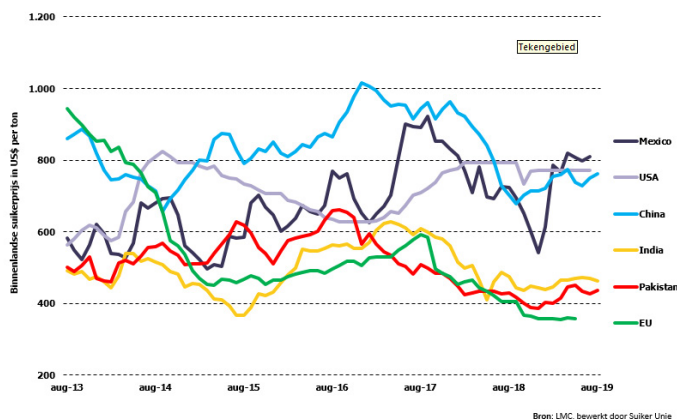
Alternatieve zoetstoffen

In de Westerse landen is al geruime tijd een zoektocht gaande naar alternatieven voor suiker. Tot op heden heeft dit echter nog niet geleid tot een noemenswaardige daling van de suikerconsumptie.

Een alternatief voor suiker is isoglucose. Vooral in de VS is high fructose corn syrup (HFCS) een veel gebruikt ingrediënt in de frisdrankindustrie. Onder het Europese quotumregime had dit product een quotum van 720.000 ton. De verwachting was dat er na 2017 meer isoglucose op de Europese markt verkocht zou worden. Door een beperkte toepasbaarheid en concurrerende

suikerprijs blijven voedingsmiddelenproducenten echter vasthouden aan hun recepturen. Een sterke groei van isoglucose in de EU lijkt op korte termijn niet waarschijnlijk.

Natuurlijke alternatieve zoetstoffen, zoals stevia, groeien slechts beperkt in volume vanwege het ontbreken van bepaalde functionele eigenschappen in eindproducten. Kunstmatige zoetstoffen staan qua consumptieontwikkeling onder druk, voornamelijk vanwege hun imago.

Ontwikkeling binnenlandse suikerprijzen in dollars

Niet gemakkelijk

De trend waarbij consumenten op suiker- en calorieconsumptie letten, zet echter wel door. Feit is dat voedingsmiddelenproducenten suikerreductiedoelstellingen invoeren voor hun producten. Daarnaast voeren steeds meer overheden extra belasting in op hoogcalorische dranken en voeding.

Door de reductie van suiker in dranken- en voedingsproducten zou de markt voor suikervervangers moeten groeien. Het vervangen van suiker is echter niet gemakkelijk. Op de korte termijn is de effectieve impact van alternatieven voor suiker op de mondiale suikerconsumptie beperkt.

Een belangrijke rol bij de vervanging door suikervervangers spelen onder andere smaak, functionele eigenschappen, wetgeving, kosten en het consumentvriendelijk labelen. Consumenten geven de voorkeur aan 'natuurlijke' alternatieven voor suiker. Veel partijen zijn daar hard naar op zoek.

Allulose

Eén van de potentiële producten is bijvoorbeeld allulose. Dit is een laagcalorische suiker, in de natuur aanwezig in bijvoorbeeld vijgen. Allulose heeft een neutrale smaak, functionele eigenschappen zoals suiker (sucrose), 70% van de zoetkracht van suiker en het heeft een lagere calorische waarde.

Allulose is in Europa nog niet toegelaten, maar bijvoorbeeld al wel in Amerika.

Job Jan Simmelink